І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 140. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 25-го ЛИПНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 25, 1962 No. 140. VOL. LXVIII.

АМЕРИКА І ЕВРОПА ОБМІНЯЛИСЯ ТЕЛЕВІЗІЙНИМИ ПРОГРАМАМИ ЧЕРЕЗ ТЕЛСТАР

Ню Йорк. — 23-го липня відбулася перша виміна „живими" телевізійними авдиціями за допомогою американського комунікаційного сателіта „Телстар", що було історичною подією для цілого світу, бо коло 100 мільйонів осіб могли бачити ці передачі та слухати їх в цілій Америці і у 18-ох країнах вільної Европи, а тому і Югославії. Авдиція з Америки тривала 20 мінут, і стільки само тривала передача з Европи. На перший раз і Америка і Европа старалися показати глядачам те, що мають найкращого в себе. З Америки передавали частину пресової конференції президента Кеннеді з Вашингтону, Статую Свободи з нюйоркського порту, частину бейзболових змагань із Шикаго, стадо буйволів на Західній рівнині і маленького хлопчика, який із подивом дивиться на ватажка індіянського племени в Південній Дакоті. Три години пізніше Европа передавала свою авдицію, в якій глядачі бачили великий дзвін в Лондоні так званий Біґ Бен, стадо північних оленів в підбігуновій околиці в північній Швеції, Елізійські поля у Франції, Національний Музей в Бельгії, Сикстинську каплицю у Ватиканській державі, Лювр у Парижі та богиню Перемоги з Греції. В Ню Йорку передавали програму три великі радіові й телевізійні станції Амерікен Бродкастінґ Компані, Коломбія Бродкастінґ Систем і Нешенел Бродкастінґ Компані. В Европі передавали програму телевізійні станції, що належать до Европейської Радіової Унії, членами якої є 18 країн: Австрія, Бельгія, Данія, Фінляндія, Франція, Західня Німеччина, Ірляндія, Італія, Люксембурґ, Монако, Голляндія, Норвегія, Портуґалія, Еспанія, Швайцарія, Швеція, Англія і Югославія. Авдиції надавали в такому часі, коли сателіт Телстар був у такій позиції, що міг її відбирати й передавати, спершу над ЗДА, а пізніше над Европою. Внаслідок цього не можна було передати початку пресової конференції Президента, тільки те місце з конференції, коли Кеннеді відповідав журналістам на запити про можливість підписання СССР окремого договору із Східньої Німеччиною. В Італії бачили ці передачі з Америки коло 20 мільйонів осіб, а в цілій Европі і в Америці коло 100 мільйонів людей. Передачі, з малими вийнятками, були дуже ясні й виразні. В Італії було велике зацікавлення грою в бейзбол глядачі не були вдоволені, що могли бачити тільки уривки цієї гри і домагалися, щоб при найближчій нагоді могли побачити її в цілості. Американська програма обняла цілий північно - американський континент від Атлантику по Пацифік і від Канади по Мехіко. З різних европейських держав вже надійшли голоси найбільшого признання для цієї першої проби передавати телевізійні програми понад океан. Захоплення цими авдиціями було в Італії, Ватикані, Франції і Швайцарії. Італійська преса пише, що американські успіхи в космічних просторах перейшли вже в таку стадію, коли приносять сателіти не тільки корисні інформації для ЗДА, але і починають служити цілому людству. Тільки СССР не подали жадної вістки про цей новий світовий успіх американської науки й технології.

ЗДА плянують збільшити експорт на 10% в цьому фінансовому році

Вашингтон. — Підсекретар в департаменті торгівлі Едвард Гудеман заявив, що його департамент веде енергічну акцію в тому напрямку, щоб збільшити американський експорт в найближчому році на 10 відсотків. В дальших роках американський експорт мав би далі збільшуватися, бо це допомагало б американським бизнесменам і зменшувало б платничий дефіцит ЗДА. Американський експорт вже й тепер перевищує імпорт, але ЗДА витрачають свої доляри на військову й економічну допомогу чужим країнам, а крім того американські туристи кождого року вивозять за кордон величезні суми, що перевищують більйон. Коли б вдалося збільшити експорт на 10 відсотків ,тоді прибутки в долярах збільшилися б на $ 2 більйони річно, Гудеман плянує щоб заохотити до експорту і малих бизнесменів, бо досі тільки 4 відсотки з них використовують свої експортові можливості.. Торговельні аташе при американських консулятах вивчають експортові можливості і інформують про них департамент торгівлі, який інформує про це підприємців, щоб експортували товари за кордон.

ПОХОРОН СЛ. П. СТЕФАНІЇ ДЗЯДІВ У ЦЕЙ ЧЕТВЕР

Джерзі Ситі. — Похорон сл. п. Стефанії Дзядів, професора гри на фортепіяні в Українському Музичному Інституті та відомої громадянки, що померла нагло на удар серця в понеділок, 23-го липня, відбудеться в четвер, 26-го липня, о год. 9:30 рано з похоронного заведення Івана Ковальчика до місцевої української католицької церкви св. Петра і Павла, а опісля на цвинтар Св. Хреста в Арлінгтоні, Н. Дж. Панахиди будуть відправлені кожного дня перед похороном в похоронному заведенні о год. 7:30 ввечері.

В АМЕРИЦІ

• **Перший американський астронавт,** який облетів Землю, Джан Г. Ґленн із своєю дружиною і дітьми був при кінці тижня гостем генерального прокуратора Роберта Ф. Кеннеді, Президент Кеннеді із дружиною, його батько Джозеф та генеральний прокуратор плавали родинним яхтом „Марліном", і під час того дружина Президента і астронавт полковник Гленн їздили на водних лещетах, тримаючися за допомогою шнурів моторового човна, яким керувала дружина генерального прокуратора пані Етель Кеннеді.

• **Нюйоркський сенатор республіканець** Кеннет Б. Кітінґ повідомив, що Палатна Сенатська Конференція признала $17 мільйонів на державний павільйон, що має бути збудований на Світовій Виставці в Ню Йорку в 1964-1965 роках.

• **Нищильник Барні** вернувся з пробної подорожі до порту в Кемдені, Н. Дж., і був переданий до служби у фльоті. Цей нищильник є озброєний керованими ракетами.

• **В стейтах** Ню Йорк, Ню Джерзі і Пенсильвенія зменшилася продукція молока на відсотків. Молочарні просять про дозвіл підвищити ціну на молоко. Маленький дощ, що впав був у п'ятницю і неділю, не поліпшив становища, бо земля потребує довшого дощу, а не кількамінутової дощової бурі.

• **Генеральний прокуратор** Роберт Ф. Кеннеді заявив на зборах демократичних конґресових провідників, що не братиме участи в цьогорічній виборчій кампанії, бо його брат так йому рекомендував. „Президент ЗДА, казав Роберт Кеннеді, не дозволив мені мішатися до політики з огляду на становище, яке я займаю".

• **В Джерзі Ситі,** Н. Дж., 21-го липня відбулося хрещення 379-ох дорослих членів секти баптистів в ставі коло Певонія авеню у зв'язку з окружним з'їздом баптистів, що відбувся на стадіоні ім. Рузвелта. В з'їзді взяло участь 15.000 осіб.

Переводжувані Францією атомові випробування на Сагарі — виявлено у ЗДА

Вашингтон. — Сейсмографічні станції ЗДА встановили з допомогою своїх сейсмічних інструментів факт атомових випробувань, переведених дня 1 травня 1962 року Францією на Сагарі, 5.000 миль від ЗДА. Це виявлення було вдержуване в таємниці департаментом оборони ЗДА. Можливість виявлювання підземних атомових спроб, переводжуваних на таких далеких відстанях є дуже важлива із наукового і з політичного погляду, зокрема в спорі між ЗДА й СССР щодо конечности безпосередньої контролі й інспекції на територіях заінтересованих держав. Торкаючися цього спору, президент Кеннеді ствердив на понеділковій пресовій конференції, що не зважаючи на можливість виявлювання підземних атомових спроб із далекої відстані, ЗДА й далі обстоюють конечність міжнародної інспекції на територіях ЗДА, СССР, чи й інших держав. ЗДА можуть сьогодні погодитися тільки на деякі концесії у їхніх вимогах щодо міжнародної інспекції атомових зброєнь.

Президент закликає виборців не голосувати на республіканців

Вашингтон. — Президент Кеннеді на пресовій конференції в дні 23-го липня гостро виступив проти Республіканської Партії за те, що вона неґативно ставиться до внутрішньої урядової програми. Президент заявив, що під час виборчої компанії поборюватиме республіканських кандидатів, щоб вибрати такий Конґрес, який підтримував би програму демократичного президента. Коли б виборці вибрали республіканську більшість до Конґресу, то в роках 1963-1964 не міг би з успіхом працювати уряд, маючи проти себе республіканський Конґрес. Тепер в Палаті є 262 демократи і 174 республіканці (один пост необсаджений), а в Сенаті 64 демократи і 35 республіканців (один пост необсаджений). Президент хотів би, щоб до Палати вибрано від 5 до 10-ох конґресменів — прихильних урядові, а до Сенату одного або двох сенаторів, бо тоді легко могли б бути ухвалені урядові законопроєкти. Президент знає, що, звичайно, в міжпрезидентських виборах втрачає урядова партія, бо маси виборців не йдуть до голосування, коли не вибирається президента ЗДА. Але цього року вибори мають дуже велике значення, і тому всі виборці повинні взяти участь в голосуванні, щоб вибрати такий Конґрес, який міг би ухвалити корисний для народу закон про медичну опіку над старшими, закон про фармерську програму, про публічні роботи та закон про створення департаменту міських справ. Президент заявив на заввагу журналіста, що і частина демократів деколи голосує в Конґресі проти урядових законопроєктів, але це незначна меншість, головним чином південних демократів, а республіканці майже завжди виступають проти законопроєктів уряду в справі внутрішньої програми. Цією пресовою конференцією Президент започаткував виборчу кампанію. Він сказав, що виборці мають рішитися, чи вони хочуть, щоб Конґрес ухвалив урядову програму, що відноситься до внутрішніх справ, чи бажають, щоб було так, як вирішують своїм неґативним голосуванням республіканські члени Конґресу. Президент заявив, що уряд чекатиме до перших днів серпня, щоб вирішити, чи в цьому році зменшувати прибуткові податки. Кеннеді сказав, що він не турбується тим, що його популярність дещо зменшилася в останньому часі, бо Айзенгаверова популярність була ще більше впала, але це не мало впливу на вибори.

Ніксон і Кеннеді про значення приватних опитувань для виборчої кампанії

Вашингтон. — Цьогорічні вибори відбудуться 6-го листопада, і вже тепер часописи пишуть про те, яку ролю в цих виборах відограють приватні опитування. В часописах пригадується те, що під час зустрічі Кеннеді з Ніксоном в тиждень після виборів в 1960-му році обидва кандидати на президента говорили про значення приватних опитувань на вислід виборів. Ніксон сказав тоді, що опитування, — це „чудесний" засіб до пізнання опінії виборців, а президент Кеннеді в 1960 році витратив був на опитування сам $250,000. Гадають, що президент Кеннеді і тепер користає з приватних опитувань, коли має вирішувати якусь важливішу проблему. Правибори у Вест Вірджінії виявили були, що римокатолицька релігія грає ролю серед виборців, і пізніше сенатор Кеннеді мусів сам складати заяви про свою релігію, щоб цим способом здобувати голоси тих виборців, які боялися римокатолицизму кандидата на президента. Цього року вибирають 38 сенаторів, і 29 з них напевно будуть користуватися опитуваннями серед виборчих мас. Те саме робитимуть і численні кандидати на конґресменів, яких вибирають 435. Сотки тисяч долярів видадуть на переводжування опитувань публічної опінії.

• **Генеральний секретар ОН** У Тант був під час своїх відвідин у Фінляндії гостем президента Урго Кекконена. Зустріч обидвох відбулася в літній резиденції фінляндського президента.

У Філядельфії відбулися величаві похорони бл. п. Михайла Вишиванюка

Сл. п. Михайло Вишиванюк

Філядельфія. — В суботу 21-го липня тут відбулися, при великому здвизі народу, величаві похорони сл. п. Михайла Вишиванюка, заслуженого піонера тієї громади, і Американської України, що помер там 16-го липня. Похоронні відправи відслужили о. Мирослав Харина, місцевий парох, та о. Микола Старух з Мілвіл, Н. Дж., виголосивши відповідні проповіді, о. Харина по-англійськи, а о. Старух по-українськи. Похорон відбувся з української католицької церкви св. Иосафата на цвинтар у Франкфорті, де при відкритій могилі промовив приятель Покійного від 55 років та разом з ним будівничий також філядельфійської української громади перед його вибором на гол. урядовця УН-Союзу, гол. касир УНС Роман Слободян. Від місцевої громади промовляв її репрезентант Василь Титанич.

У Женеві підписано порозуміння в справі Ляосу

Прем'єр новоствореного ляоського уряду князь Суванна Фума проголошує декларацію в справі невтральности Ляосу на сесії конференції 14-ти держав у Женеві.

Женева, Швайцарія. — В понеділок 23-го липня тут 14 країн підписали порозуміння, ґарантуючи незалежність і невтральність Ляосу. Договір підписано під час окремої церемонії в Палаці Націй, европейській головній кватирі Об'єднаних Націй. Церемонією проводив совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико, а за З'єдинені Держави Америки підписали договір державний секретар Дін Раск та його асистент в далекосхідніх справах Аварел Гарриман. Підписано два протоколи, один з яких передбачає встановлення міжнародної комісії, що має наглядати над евакуацією всіх закордонних військ з Ляосу та над іншими заходами для встановлення і збереження невтральности тієї країни, а в другому протоколі, що його підписали 13 країн без Ляосу, дається ґарантію респектувати новий політичний статус тієї країни.

Тіто заповідає загострення цензури

Београд. — Югославський комуністичний диктатор Тіто заповів, що він вже має досить деякого лібералізму, зокрема в культурній ділянці, та що він плянує ще більше посилити цензуру. Промовляючи на закритих нарадах центрального комітету юґославської комуністичної партії, що відбулися тут в неділю і понеділок 22 і 23-го липня, Тіто твердив: „Ми відносилися дуже ліберально. Ми здвигали раменами, думаючи, що це нікому не пошкодить, як ми дозволимо людям говорити і писати, що вони хочуть. Але в цьому ми пішли задалеко. Ми не хочемо вчити письменників і казати їм, що вони мають писати, але ми також нікому не дозволимо писати нісенітниці і карикатури та спотворювати наше суспільне життя'.' Тіто дальше критикував очолюваний ним же диктаторський комуністичний провід за відсталість в економічному розвитку країни. Західні коментатори вважають, що заповіджене Тітом загострення цензури, яка в Югославії була й досі гостріша, як наприклад в Польщі, можна інтерпретувати як і загострення цілого режиму.

Альбанські комуністи почали знову атакувати Хрущова й Москву

Тірана. — Після деякої перерви альбанський комуністичний уряд виступив з новою атакою проти Хрущова і совєтського колективного керівництва за їх антиальбанську кампанію. У промові, переданій Тіранським радіо кілька днів тому, альбанський прем'єр Мегмет Шегу обвинувачував Москву в перенесенні ідеологічного спору на політичні й господарські взаємини між державами і в намаганнях зорганізувати економічну бльокаду проти „Альбанської Народної Республіки". Атакуючи Совєтський Союз, прем'єр Шегу висловив „признання і глибоку вдячність" альбанської компартії і народу для комуністичного Китаю, який допоміг видатно Альбанії будувати комунізм", збільшуючи економічну підтримку Альбанії. Стверджуючи китайсько-альбанську дружбу, яка є „свідченням величі і могутности марксо-ленінізму", Шегу обвинувачував Хрущова в ревізіонізмі й у здійснюванні коекзистенції з імперіялістичними державами, зокрема із ЗДА, які, мовляв, ніколи не підуть на мир і роззброєння із власної волі. Хвалився Шегу, що Альбанія не прийняла і не прийме ніякої економічної підтримки ні від імперіялістів, ні від ворогів соціялізму.

В Совєтському Союзі все більше процесів і смертних вироків

Москва. — Згідно з повідомленням московських „Ізвєстій", у Киргизькій ССР закінчився процес проти 50 державних урядовців і партійців, обвинувачених в розкраданні і розтрачуванні державного і громадського майна. У висліді процесу 46 осіб засуджено на покарання в'язницею і чотири, одного українця, одного киргиза і двох жидів на кару смерти. Акт обвинувачення закидав підсудним зловживання і спекуляцію на велику скалю, у висліді чого держава мала втратити понад 33 мільйони рублів. Відбувався процес у столиці Киргизької ССР Фрунзе. Прізвища засуджених на смерть — І. Тихоступ, керівник департаменту постачання, Д. Таласбаєв, колишній директор двох фабрик швальних машин у Фрунзе, Л. Фельдшер, директор тих же фабрик, і М. Ґольдман, керівник державної крамниці в одній із цих фабрик. Засудженим на смерть сконфісковано теж усе майно. Згідно з актом обвинувачення в підсудних знайдено 50 фунтів золота, 66 фунтів срібла, 4 мільйони старих рублів, 16 авт і люксусових предметів на 6.5 мільйонів старих рублів. В посіданні підсудних було 47 домів. В цю аферу були вмішані заступник міністра торгівлі Киргизької ССР і кол. керівник держпляну цієї республіки, але про те, що з ними сталося, у звідомленні про процес у Фрунзе не подано. Водночас із цим, газета „Совєтская Молдавія" сповістила, що там засуджено на вісім років в'язниці Ушера І. Резніка за спекуляцію валютою і золотими монетами. В Резніка знайдено 207 золотих царських монет. Резнік, як виходить із прізвища жид, мав бути сином багатої купецької родини в колишній румунській Басарабії, яку згодом прилучено до СССР.

КЕННЕДІ СТВЕРДЖУЄ БЕЗВИГЛЯДНІСТЬ РОЗМОВ ІЗ МОСКВОЮ В СПРАВІ БЕРЛІНУ

ЗДА ПРОДОВЖУВАТИМУТЬ НУКЛЕАРНІ ВИПРОБУВАННЯ, ЯКЩО СОВЄТСЬКІ ЗАГРОЖУВАТИМУТЬ ЇХ БЕЗПЕЦІ

Вашингтон. — Відповідаючи на запити журналістів під час пресової конференції з понеділок, дня 23-го липня ц. р., през. Кеннеді з'ясував теж становище ЗДА до двох найактуальніших тепер справ у міжнародному житті — стану розмов щодо можливостей полагоди Берлінської кризи і рішення Совєтського Союзу почати нову серію атомових випробувань.. Звідомлення президента Кеннеді про вислід останніх розмов у Женеві, що їх відбув державний секретар Дін Раск з міністром закордонних справ СССР Громиком, було песимістичне. Президент ствердив, що Совєти не виявили в нічому своєї готовости піти на компроміс в справі Західнього Берліну і далі обстоюють свої неприйнятні для Заходу вимоги, і що ці вимоги останнім часом стали ще більш катеґоричні, як були перед тим. Згідно із заявою Президента, Раск відбуде ще дальші розмови з Громиком і навіть, якщо буде треба, залишиться довше в Женеві, щоб їх продовжувати. Якщо ж іде про пляновані Совєтами нові нуклеарні випробування, то през. Кеннеді засудив совєтське рішення почати нову серію таких детонацій і відкинув рішуче совєтське твердження, що це З'єдинені Держави Америки примушують СССР до цього кроку. Президент ствердив ще раз катеґорично, що причиною цьогорічного відновлення Америкою нуклеарних спроб, було зламання Совєтами атомової мораторії минулої осени. Переведені Совєтами випробування переконали американських атомових експертів й уряд, що Совєтський Союз добився чималого успіху в продукції нових родів могутньої атомової зброї і що ці досягнення загрожують безпеці З'єдинених Держав Америки. У відповідь на питання, чи після совєтських випробувань слідуватимуть знову американські спроби, президент Кеннеді заявив, що ЗДА будуть дотримуватися в цьому таких же критерій, як і минулого року. ЗДА не почнуть нових випробувань, поки не ствердять загрози совєтських пробних детонацій для безпеки ЗДА і своїх союзників. В дальшому Президент з'ясував становище уряду ЗДА до можливостей міжнародної інспекції атомових зброєнь. Нав'язуючи до недавньої заяви Артура Діна в Женеві, що випробувана останнім часом у ЗДА система викривання нуклеарних тестів, переводжуваних під землею, виеліміновує конечність відбування інспекції атомових випробувань на території самого ж таки Совєтського Союзу, Президент ствердив, що позиція ЗДА в цьому трохи інакша. ЗДА далі обстоюють конечність встановлення 180 інспекційних станцій в усьому світі, в тому 90 на території СССР, і потребу повсякчасного перевірювання міжнародними інспекторами стану атомових зброєнь в усьому світі. Торкнувся през. Кеннеді у своїх відповідях теж і справи Конґа і ствердив, що конґолійська криза і далі дуже серйозна і що ЗДА підтримають заходи ОН для включення Катанґи в державну систему Конґа.

Тимчасовий Уряд в Альжирі погоджується умовно на пропоноване Беном Беллею політичне бюро

Альжир. — Альжирський Тимчасовий Уряд, очолюваний прем'єром Беном Кеддою, погодився після відбутих в понеділок дня 23 липня нарад на встановлення семичленного політичного бюра, як політичного проводу Альжиру, з умовою, що це політичне бюро буде затверджене новим зібранням Національної Ради Альжирської Революції, яка нараховує 72 представників альжирського визвольного руху. В склад запропонованого Беном Беллею і підтримуваного військовиками Альжиру бюра мали б входити Бен Белля і чотири його прихильники, і крім того два прихильники Бена Кедди. Під час нарад Тимчасового Уряду виявився дальший рішучий спротив проти Бена Беллі збоку його антаґоністів — заступника прем'єра Будіяфа і Белькасема Кріма. Вони погодилися прийняти рішення про створення політичного бюра тільки під тиском інших членів Тимчасового Уряду. З урядових кол інформують, що у вівторок дня 24 липня має вилетіти з Альжиру до Тлемсену окрема урядова делеґація для закомунікування Бенові Беллі рішення уряду в справі політичного бюра і скликання 72-членної Національної Ради. Водночас із цим повідомляють, що в Альжирі вночі з 22 на 23 липня було чути нову стрілянину на вулицях. Причини її не встановлено.

У СВІТІ

• **Папа Іван XXIII** звернувся із закликом до католиків усього світу молитися за успіх Вселенського Собору, що відбудеться в жовтні 1962 року. Виступив Папа із цим закликом під час благословення, уділеного ним 5.000 туристам і прочанам, зібраним на площі перед папською резиденцією в Кастель Гандольфо.

• **Новий прем'єр Ірану, Асcодоллаг Алям** заявив, після свого призначення, що іранська закордонна політика буде базуватися й далі на тісних і дружніх взаєминах з усіма народами, особливо ж із сусідами на принципах взаємної пошани, теж і з Совєтським Союзом. Водночас із цим Алям підкреслив, що Іран буде виконувати всі свої договірні зобов'язання. Від ЗДА й інших західніх держав Іран чекає дальшої підтримки для свого економічного розвитку і започаткованих реформ.

• **В Антверпії, Бельгія,** в католицькій церкві св. Духа відбулися прилюдні переправи між тими членами парохії, що говорять по - французьки і тими, що культивують фляманддську мову. „Флямандські" бельгійці почали ображувати своїх франкомовних земляків, після чого почалася бійка. Мусіла інтервеніювати поліція, яка ув'язнила шестеро „флямандців". Відбулися ці події в церкві, у якій всі молитви і богослуження проходили досі по-французьки.

• **Випущення Арабською Об'єднаною Республікою** чотирьох ракет невеликого розміру зустрілося з великим незадоволенням в ізраїльських урядових колах. Представники уряду висловили це своє незадоволення прилюдно під час сесії ізраїльського парляменту, стверджуючи, що право будування і випускання таких ракет мусить мати також Ізраїль.

• **Еспанська поліція в Біскай** у провінції Більбао, ув'язнила кільканадцять осіб, підозрілих у приналежності до підпільної комуністичної партії. Ув'язнених обвинувачують в організуванні антиурядових страйків.

• **Тайфун Кейт,** що шалів останніми днями на Філіппінах, спричинив важкі шкоди на головному філіппінському острові Люзон. Підняті цим тайфуном води спустошили широкі області цього й суміжних островів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

Атомовий терор

Через тиждень після того, як у Москві закінчився так званий міжнародний конгрес миру, що на всі лади й гласи засуджував американські випробовування атомової зброї, совєтський уряд повідомив, що він знову, мовляв, „змушений" провести серію атомових випробувань, та ще й „найновішої атомової зброї". Ніщо краще від цього повідомлення не характеризує московської облудности і комуністичної політики міжнародного терору, що може привести до катастрофальних наслідків.

Як „змушено" Москву до цих нових терористично - атомових випробувань? Кілька років тому З'єдинені Держави Америки проголосили і встановили добровільну атомову мораторію: вони зобов'язалися не переводити більше атомових проб, якщо їх не переводитимуть також інші атомові великодержави, себто Совєтський Союз. Тим часом минулого вересня Москва однобічно цю мораторію зламала, провівши цілий ряд атомових вибухів, в тому числі й бомби понад 50-меґатонової сили. Нічого не допомогли численні протести, не зважила Москва й на американське попередження, що таке однобічне зламання мораторії автоматично змусить Америку відновити свої атомові випробування. Що більше, Хрущов тоді ще й нахвалявся, що Совєтський Союз має сто- й більше меґатонову бомбу і що він може скинути її на будь-яку країну в світі. Ці совєтські випробування відбулися як супровідний терористичний акт саме під час відновленої Москвою кризи в справі Берліну.

Очевидно, що в таких обставинах Америка не могла залишитися позаду, як і не могла знехтувати большевицькі погрози. Тому то президент Кеннеді доручив провести теперішні атомові випробування, давши виразно зрозуміти, що після них ЗДА знову повернуть до вже раз зламаної Москвою атомової мораторії.

Тим часом московські верховоди, організувавши в Кремлі „міжнародний конґрес миру" та підсунувши йому для схвалення всілякі наклепи на Америку у зв'язку з накиненими Америці тією ж Москвою пробними атомовими експльозіями, сама повертається знову до них, знову провокуючи ними Америку та публічну опінію світу.

Заповіджені Москвою нові атомові випробування в повітрі мають, без сумніву, терористичні цілі. Саме тепер відбувається в Женеві конференція 18 держав, завданням якої мало б бути порозуміння в справі розззброєння та відмови від дальших атомових випробувань. Повідомлення про нові такі випробування в СССР, з рівночасними повідомленнями про випуск ракети із совєтського підводного човна, мало б послабити західню відпорність та рішучість відносно однобічних совєтських розззброєневих пропозицій.

Рівночасно із попередженням, що Москва проведе нову серію випробувань „найновішої атомової зброї", в західній пресі появилися повідомлення з дипломатичних джерел, що Кремль плянує ще перед закінченням цього року підписати сепаратний договір із сателітною східньонімецькою „народною республікою". Такий договір ще більше загострив би кризу в справі Берліну і міг би легко перетворити її в причину нового воєнного катаклізму в світі. Москва, знаючи миролюбість Заходу, намагається облудою і терором використати її для своїх цілей. Точно таких самих методів уживав Гітлер, і вживав їх із помітним успіхом, при активній допомозі Москви. Його кінець — відомий.

Компроміс в Альжирі

Після проголошення незалежности в дні 3-го липня ц. р. в Альжирі створилася ситуація, дуже подібна до тієї, що часто виникає у народів, визволених по довгих сторіччях неволі з-під чужої залежности, але непідготованих до незалежного життя. Усі говорять про „священну єдність", але ніхто тієї єдности насправді не хоче. Ситуацію в Альжирі унаглядюють карикатури в західній пресі. На одній із них показаний човен і в ньому по обидвох кінцях дві постаті, що символізують Альжирську Армію Визволення і Альжирський Тимчасовий Уряд. Обидві ці постаті перерізують великою пилою — позначеною надписом „альжирське самовизначення" — човен, у якому вони сидять. На другій карикатурі представлена зажурена жінка - Альжир. Під малюнком підпис: „Брати, ми були готові помирати разом, може б так могли ми й жити разом".

Обидві сторони закидають одна одній речі, що їх вони самі практикують. Головним закидом революціонера - націоналіста Бена Беллі, який займав пост віце - прем'єра в Альжирському Тимчасовому Уряді, проти прем'єра цього ж уряду Бена Кедди є те, що останній знехтував волю революційного парляменту — Національної Ради Альжирської Революції, яка вимагала його уступлення, і що він виконує тепер владу проти вимог цієї насправді розв'язаної ради. Водночас із цим Бен Белля, наголошуючи на тому, що вирішальним чинником у десиґнуванні виконної влади має бути названа Національна Рада і що вона мала б визначувати державний провід країни, сам із горсткою своїх прихильників виконує прероґативи цієї Ради, і без її скликання призначає семичленне політичне бюро виключно із відданих йому людей, як нібито єдиний законний уряд країни. Бена Кедду і його однодумців називає Бен Белля узурпаторами, але сам діє відкрито в цьому ж таки напрямку.

Перевага Бена Беллі у цьому внутрішньому змагові за владу між альжирськими націоналістами в тому, що він має велику популярність, як герой визвольної боротьби, був довголітнім в'язнем і що за ним стоїть більшість командувачів відділів Альжирської Армії Визволення, розташованих здебільша на територіях Тунісії та Марокко і перепроваджуваних поквапно на територію Альжиру. Бен Кедда, з другого боку, має за собою більш помірковані кола альжирського громадянства і командувачів військових залог у столиці і навколо неї.

Тиждень тому з великим розголосом обидві сторони розпочали переговори в справі порозуміння. Одна й друга сторона вислали своїх представників, одна й друга проголосили свою відданість справі „священної єдности" Альжиру, але, коли прийшло до переговорів, то між обидвома партіями знову проявилося багато суперечностей та антаґонізму, що початково ставили в поважний сумнів можливість будь-якого договорення і порозуміння.

Все ж таки, перший крок зроблено, що ним була зустріч та розмови суперечних груп. Тепер, згідно з останніми повідомленнями, зроблено й другий, дальший крок, що його цим разом треба завдячувати поступці уряду прем'єра Бен Кедди, який погодився на створення окремого політичного бюра, що мало б складатися з сімох осіб, які мали б перебрати політичне керівництво в країні, якщо на їх номінацію погодиться і її ратифікує Національна Рада Альжирської Революції.

Західні дипломати і коментатори вважають, що цей компроміс може при дальшій добрій волі сторін стати рішальним кроком на шляху до замирення Альжиру.

М. Чировський

ЗАХИТАНИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ БАЛЯНС

Немає жадної причини до паніки, але треба погодитися з фактом дуже глибокого захитання господарського балянсу всього північно - американського континенту. При цьому положення Канади куди серйозніше, як ЗДА.

Загальне економічне становище в ЗДА можна коротко окреслити як ринкову атмосферу непевности, що скоріше чи пізніше мусить привести до рецесійної знижки народного господарства. Рішучі стабілізаційні засоби, як, напр., обниження податків для підприємств на 1.5 більйона долярів та звуження засягу кредитового закупу цінних паперів на біржі з 70 до 50%, можуть відвернути небезпеку ринкового імпасу або рецесії в 1962-му році, але ґрунтовно оздоровити народного господарства не всилі. І тому у 1963-му році, імовірно восени, воно мусітиме пройти через „хворобовий" період.

У Канаді симптоми погіршання куди поважніші, беручи до уваги її значно слабший індустріяльний потенціял і значно більшу залежність від міжнародних ринків.

Темп господарських процесів сповільнюються на ринках Америки. Виробництво сталі, автомашин, електричної енерґії і транспортовий волюмен обнижуються; рівень замовлень і закупівлі для вдержання інвентурних припасів фірм ступнево спадає, спав на 2% і продажевий волюмен роздрібної торгівлі. Ситуація на біржі все ще непевна. Приватні капітали, сподіваючись більших зисків закордоном, прискорено відпливають до чужих країн. У першому кварталі 1962-го року експорт американського інвестиційного капіталу дійшов найвищого за останні роки рівня, і якщо так продовжуватиметься, то досягне на біжучій річній базі 4.2 більйона долярів. Його вкладається у закордонні допоміжні і філіяльні заклади компаній, де американський капіталіст користується дешевою працею та платить менші податки.

Безупину дискутується причини фатального заломання на біржі в „чорний понеділок" кілька тижнів тому. Дошукуються будь-яких пояснень захитання ринкового балянсу і вказівок для господарської політики на найближчу майбутність. Підкреслюється, що на біржі ціни вартісних паперів досягли були таких височин, що їх господарський стан ніяк не оправдував, а зокрема не оправдували відносно низькі зиски в п'ятдесятих роках. Тому, мовляв, біржа і мусіла „гримнути". Далі кажуть, що власники акцій, підбиваючи ціни вартісних паперів, не усвідомлювали того, що інфляція частинно залишилися, що ціни на товари затрималися в рості. Це створювало диспропорцію тим більше, що і піднесення цін на акції не оправдувалося висотою дивіденд. І нарешті темп господарського росту сповільнився вже на початку 1962-го року.

Американський консумент став уважливіший і скоротив свої закупи, редукуючи ринковий попит і потребу збільшення припасів у роздрібній торгівлі. Це спричинює від'смину ринкову реакцію. Споживач обнизив свої закупи на кредит, а зокрема закуп авт, меблів і іншого хатнього устаткования.

Краще положення в ділянках будівельній, нафтовій і гумовій.

Поважний неспокій спричинюється хронічністю зростаючого федерального дефіциту, який може досягнути 10 більйонів долярів за фіскальний рік Щоб управедливити такого роду господарювання і дещо заспокоїти громадську опінію, ісповідники „Нових Обріїв" намагаються опрацювати нову економічну теорію, за якою, мовляв, дефіцит є урядовим обов'язком в обличчі господарських труднощів. І що його мають покривати наступні роки господарського проспеpитету. Мало переконлива теорія, коли вона не говорить про раціональні межі заборгованости державного правління. Одне є тут оправдання, що львина частина цього дефіциту подиктована видатками на оборону країни.

Прикрим скреготом у ринкових процесах є, з одного боку, ріст робітничих платень понад відсоткові напрямні, розроблені президентом, а з другого — можливість державного замороження платень для урядовців і вищої категорії працівників. Виявляється, що платні портових робітників, летунів, текстильників, водопровідників і ще деяких інших категорій робітників зросли від 4 до 8%. І це тоді, коли відносно низькі платні умових робітників фактично стоять на місці. Вправді уряд хоче провести відповідне підвищення платень для умових робітників в компаніях, заанґажованих у наукових дослідах, на свій рахунок, але є побоювання встановлення такого прецеденсу.

Щоб побороти оці всі труднощі, демократичний уряд, як уже згадано, дав податкові пільги підприємцям на 1.5 більйона долярів, бажаючи заохотити їх до капіталовкладання та модернізації і тим самим для збільшення і прискорення економічного процесу країни, отже її господарського росту. Але тільки майбутність покаже, які будуть з цього успіхи.

Тим часом посуха у великій частині ЗДА тривожить сільське господарство і економічні ділянки, з ним пов'язані.

Економічні труднощі, що турбують канадійський уряд, намагається він приховати. При цьому справа не тільки в канадійському долярі. Загальний ріст народного господарства дуже малий — десь біля одного відсотка. Міжнародна торгівля приносить великий дефіцит у торговельному і, мабуть, платничому балянсі. Фінансисти в ЗДА сподіваються на збільшення в Канаді запотребування на американські кредити.

Основною турботою для канадійської економіки є її слаба промислова основа, тоді як індустріяльний потенціял ЗДА величезний, і тому З'єдиненим Державам куди легше змагатися з від'ємними економічними явищами.

Може оцей захитаний господарський балянс обох країн і спонукає їх зробити ще один крок у напрямі майбутньої економічної злуки.

ЗНОВ КЛОПІТ ІЗ ЖНИВАМИ

27-го червня в Москві відбувалася нарада працівників виробничих управлінь центральних районів Російської Федерації, на якій обговорювано справи обробітку посівів і приготування до жнив. На цій нараді виступив з промовою Хрущов.

Але хоч нарада відбулася 27-го червня, промову Хрущова видруковано у центральній пресі щойно 1-го липня, тобто через чотири дні, хоч звичайно його промови відразу друкується в пресі. До того ж, напевно, пройшла вона „шліфовку", поки можна було її видрукувати. Та навіть те, що залишилося після тої „шліфовки", надзвичайно цікаве.

У своїй промові Хрущов фактично ствердив, що реорганізація управління сільським господарством в СССР справи не поліпшила, а спричинила тільки хаос. Бо територіяльні управління чекають, щоб їх роботу робили райкоми партії і райвиконкоми, а райкоми партії і райвиконкоми дивляться на виробничі управління, бо не знають, чи то їх компетенції. Абож територіяльні управління і райкоми партії та райвиконкоми беруться рівночасно за те саме, скликають наради у тих самих справах, дублюють роботу, один на другого чекають, і ніякого пуття з того не виходить. А тим часом жнива на носі, „техніка" до них не приготована і становище гірше, як у минулих роках.

Хоч у цій справі Хрущов, правду кажучи, нічого нового не сказав, бо з повідомлень совєтської преси та радіо з місць часто про всі ці болячки говориться, його промова має характер загального ствердження для всього Совєтського Союзу.

Очевидно, внаслідок непродуманого проведення реорганізації керівництва сільським господарством, на місцях витворилося двовладдя: райкоми партії і райвиконкоми — з одного боку, і територіяльні управління — з другого. Але тому, що територіяльні управління включають по три і більше районів, вони вважають себе чимось вищим від райкомів партії та райвиконкомів, і звідси виходять „компетенційні спори".

Здають собі з цього ненормального стану справу в ЦК КПСС і бачать, якої вони каші наварили тою реорганізацією. Тож у своїй промові Н. Хрущов заповів, що незабаром прийде в СССР „укрупнювання" районів, які територіяльно будуть приблизно покриватися з територіями територіяльно - виробничих управлінь. Це мало б усунути „компетенційні" спори.

Як з цього видно, ЦК КПСС, вводячи реорганізацію керівництва сільським господарством, зробив „наперед те, що мав зробити назад". Наперед треба було укрупнити райони, а потім творити виробничі управління. Коли ж зроблено так, як зроблено, то це тільки показус, яка алярмуюча ситуація існує у совєтському сільському господарстві.

Щоправда, Хрущов у своїй промові (так, як вона надрукована у „Радянській Україні з 1-го липня ц. р.) заявив, що коли не буде якоїсь непередбаченої кліматичної зміни, то вислід жнив цього року буде добрий.

Але вже трохи далі він ствердив, що, наприклад, в Україні минулого року велика кількість зернових культур вимерзла і треба було на весну їх пересіяти, так що зернові культури не дадуть, мабуть, доброго врожаю і вся надія на кукурудзу (нею також пересіяно вимерзлі озимі).

Вже на основі цього ствердження можна мати певні сумніви щодо вислiду жнив в Україні, бо коли озимі не дадуть принаймні стільки, скільки минулого року, з кукурудзою в Україні може трапитись те саме, що в 1960-му році. В Україні посіяно цього року понад 10 мільйонів гектарів кукурудзи, а ця площа ще збільшилась внаслідок пересівів озимих. Тому не тільки кліматичні умовини будуть грати тут свою ролю, але й наявність збиральної техніки, якої є замало для такої великої площі кукурудзи.

Збиральної техніки обмаль не тільки в Україні, але й в цілому СССР, бо її кількість не дуже то збільшилась в порівнянні до 1961 р. А в 1962 р., внаслідок кампанії проти травопільної системи, у цілому СССР розорано великі масиви, що досі були під травами.

Про це мусів говорити Хрущов у згаданій своїй промові, але цього всього не вміщено в ній, може тому, що вже через 6 днів центральна преса з 7 липня опублікувала „Звернення Центрального Комітету КПСС і Ради Міністрів СССР до сільськогосподарських працівників Казахстану", з якого виходить, що там потрібно додатково 70.000 механізаторів і що на 1 липня було не відремонтовано 35.000 зернових комбайнів і 25.000 жаток. А не відремонтовано їх просто тому, що немає запасних частин.

І тому також у Казахстані жнива під загрозою, і тому й в інших республіках вигляди не надто рожеві, бо і там є замало збиральної техніки, бо і там справа із запасними частинами „напружена".

Для підтвердження цього вистачить покликатись на Постанову ЦК КПСС і Ради Міністрів СССР з 12-го липня. У згаданій постанові читаємо, що „до ЦК КПСС надходять просьби від керівників союзних республік, країв і областей про дозвіл залучати на сільськогосподарські роботи, для догляду за посівами і збирання врожаю населення міст, робітничих селищ і сільських населених пунктів, а також студентів і учнів шкіл". ЦК КПСС і Рада Міністрів вважають неможливим дати такий дозвіл, бо нібито „колгоспи і радгоспи мають тепер велику кількість різнородної техніки і механізаторів", що „практика залучування населення на ті роботи обходиться колгоспам і радгоспам дуже дорого"; що „робітники відриваються від роботи у промисловості..."

Але зараз таки у точці 2-ій цієї постанови сказано: „для окремих колгоспів і радгоспів, які справді не можуть обійтися без допомоги міського населення і просять її надати, дається право союзним республікам з внутрішніх ресурсів республік, країв і областей, за погодженням з керівниками господарств, залучати у 1962 р. в порядку винятку на с-г роботи працездатне населення міст, робітничих селищ і сільських населених пунктів, а також студентів і учнів шкіл в порядку і на умовах, що діяли у 1961-му році"...

Після 45 років, що минули з дня так званої жовтневої революції, сільське господарство СССР все ще ведеться аматорським способом, а „штурмівщина" у формі висилання механізаторів і техніки з республіки до республіки, у формі залучування міського населення до збиральних робіт в полі, все ще є вирішальним чинником.

(абв.)

Д-р Ростислав Сочинський

СОНЦЕ Й МИ

Цьогорічне літо, як завжди, принесло з собою низку сезонових розваг. Мільйони людських тіл простягаються щодня, пліч-о-пліч, на піскових побережжях від Джонс Бич над Атлантійським до Ля Гоя над Тихим океаном. На пікнікових толоках, над озерами, ставками та басейнами відпочинкових осель, на затишних подвір'ях підміських віль, ба навіть на бальконах і дахах міських кам'яниць молоді й старі, багаті й бідні громадяни наставляють свої голі спини проти сонця. Мозаїка барвних відтінків, від яскраворожевого до темнобронзового, показує, що ритуал обсмалювання шкіри став улюбленою літньою розвагою модерного світу. Одні віддаються цьому відновленому культові сонця задля присмности, інші — задля краси, мабуть найменше — задля здоров'я...

Аспекти соняшних купелів для здоров'я

Щоб провести літні вакації з користю для організму, треба знати кілька основних фактів про соняшні купелі.

Соняшне світло має в собі невидні для нашого ока промені: позафіолетні (хемічно дуже чинні) та позачервоні (теплові). Одні й другі сильно впливають на рослинний, тваринний і людський організм. Багато тисяч років тому, коли людський рід переходив суворі фази адоптації до оточення, шкіра сама пристосовувалась до діяння соняшного проміння. Тому тубільці гарячих країн — темношкірі, а люди, що з діда-прадіда живуть у більш поміркованому чи холодному підсонні, мають ясну шкіру. Шкіра бльондинів відбиває приблизно 45% соняшного проміння, осіб смуглявих 35%, а деяких мурінів — всього лише 16%. Іншими словами: чим шкіра темніша, тим більше соняшного проміння може вона без шкоди для здоров'я абсорбувати.

Природа обдарувала людину захисним щитом проти шкідливого діяння сонця — піґментом, званим мелянiною, що міститься в комірках шкіри у вигляді зерняток. Під впливом соняшного проміння волосні (капілярні) кров'яні судини поширюються, і зернятка меляміни посуваються з глибших верств шкіри ближче до поверхні. В такий спосіб шкіра засмалюється.

Лікувальні прикмети сонця

Помірковано вживаючи соняшне проміння, можна мати з нього, крім розваги, також лікувальну користь. Наприклад, при деяких шкірних недугах, для запобігання рахіту чи знищення бактерій на поверхні тіла.

Ще недавно радили соняшні купелі, як добрий засіб проти цілої низки хронічних недуг: золотухи у дітей, ревматизму, невральгії, запалення суглобів, запущених плевритів, задавнених жіночих недуг, деяких форм туберкульози костей тощо. Виявилось, одначе, що значення сонця у цих випадках перецінювано. Тепер є далеко успішніші засоби лікування цих недуг.

Щоб мати повну користь з літа, крім сонця, потрібні ще інші не менше важливі чинники: відпочинок, поміркований рух, свіже повітря, раціональне відживлення, відповідне зайняття і оточення.

Небезпеки від сонця

Зловживання соняшними купелями може спричинити соняшний удар, попечення, запалення, згрубіння шкіри і передчасні на ній зморшки, солярну екзему та соняшну кропив'янку. Особи, що рік-у-рік виставляють свою шкіру під надмірне діяння сонця, можуть занедужати на такі поважні недуги, як вовчий лишай, ксеродерма й навіть пістряк.

Соняшне проміння дуже сильно впливає на нашу нервову систему, особливо на хребетний мозок. Від перегрівання сонцем діяльність цієї системи підупадає, рефлекси відбуваються повільніше, з'являється сонливість, що є показчиком ослаблення всієї нервової системи.

Надмірне осмалювання сонцем може також спричинити

(Закінчення на стор. 3-ій)

Роман Пачовський

ДЕСЯТЬ РОКІВ ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ

(2)

На цій виставці були надані чотири нагороди Українського Інституту Америки за найкращі експонати з ділянки малярства, графіки і скульптури.

Про ті нагороди опісля говорено, що вони наробили „багато злої крови". Перед виставкою всі мистці працювали спільно при розвішуванні експонатів, я пригадую цей життєрадісний настрій спільної праці в ЛМКлюбі, коли здавалося, що всі стоять одностайно — "omnia unum sunt". Залі роїлися від мистців, які носилися з експонатами, працювали, жартуючи, як уже ніколи потім! У виставці брало участь 37 мистців ЗДА. З огляду на нагороди Інституту не було учасників з інших країн світу, де жили українські мистці. Після виставки зразу пішли обвинувачення управи ОМУА, та й самої установи, яка уфундувала нагороди. Дісталося теж і поодиноким членам жюрі від різних критиків. Не диво, що опісля вже не було ніяких нагород нізвідки. В липні 1954 р. вже було виразно помітно розлад серед товариства, коли на Зустріч українських мистців Америки й Канади в Торонті деякі члени ОМУА везли окремо свої твори, не бажаючи спільно з організацією висилати їх на виставку. Хтось з них навіть написав листа до Комітету виставки в Торонті, щоб не брати на увагу ОМУА, бо, мовляв, Об'єднання нікого з українських мистців ЗДА не репрезентує! У спільній виставці в Торонті 51 мистець брав участь, з чого половину припадало на ЗДА. Показано 166 творів. У тому році не бракувало позитивних вислідів у праці, бо приєднано групу молодих мистців і створено допомоговий фонд з пожертв, які складали мистці у формі своїх творів. Льотерійний розпродаж дав суму 1 200 дол. для фонду. Проте роздор ще більше зарисувався на третіх загальних зборах товариства в листопаді 1954 р. Тоді виникла опозиційна група, очолювана покійним нині М. Бутовичем, якого висували на голову товариства. При добрій волі діючої управи можна і треба було довести до порозуміння обох відламів, але, на жаль, так не сталося. Кандидатура Бутовича не пройшла і тоді ж опозиція відреклася від усякої участи в управі. Головою знов обрано С. Литвиненка. Опоненти відійшли від Об'єднання, замість увійти в склад управи і старатися здійснювати те, за що ладні були боротися. На кінець зборів голова даремне закликав усіх до спільної праці.

З того часу помітне було дивне відчуження поміж членами одного товариства. Перші і заразом останні „ширші сходини", скликані в грудні 1954 р. вказували виразно на брак зацікавлення для таких зустрічей для зближення між мистцями. Прибуло всього 9 осіб. Того року там же були дві індивідуальні виставки: давнього іміґранта М. Мироша у вересні і моя перша виставка в листопаді (122 експонати). В Народному Домі в цей час виставляли вже ті, які відійшли від ОМУА, створивши „групу десятьох" (Б. Божемський, М. Бутович, Я. Гніздовський, Л. Гуцалюк, М. Дзиндра, Л. Кузьма, М. Радиш, Ю. Соловій, М. Черешньовський і І. Курах). Група Десятьох стояла на становищі, що на терені Об'єднання не має змоги творити ідеологічні групи модерністичного напрямку. Це й ніби стало причиною.

З початком 1955 р. була зроблена спроба видавати квартальний журнал „Літературно - Мистецький Огляд" при ЛМКлюбі. Перше число заповідалося цікаво, проте, через брак засобів і головно матеріялів цей журнал не показався більше, а шкода. Вправді ще тоді було дуже трудно займатися мистцям писанням до журналу через трудні умовини заробіткової праці в більшості з них, але брак журналу не давав змоги порозумітися між собою членам і загалом інформувати мистців про мистецьке життя, особливо тих, які були поза Ню Йорком.

Новий, 1955 рік почато першою виставкою акварель покійного Миколи Кричевського з Парижу в січні. Позитивним явищем була також виставка праць Товариства Українців Студентів Мистецтва в березні. В клюбі показано 102 праці 9-ох студентів. Третя загальна виставка ОМУА згуртувала 39 учасників, у тому числі вперше виставляв серед нас свої праці маестро О. Архипенко, зате бракувало мистців - „протестантів" (Бутович, Гніздовський, Гуцалюк, Соловій, Радиш, Черешньовський), що виразно свідчило про наші усобиці, бо на виставку запрошувано, як звичайно, всіх мистців, адреси яких були на руках у мене, секретаря товариства.

Наші виставки в „широкому світі" не були легкою справою. Доводилося спершу виставляти в публічних бібліотеках, важче було дістатися до музеїв. Довга переписка з дирекцією Музею в Нюарку не дала позитивного висліду в 1954 р., хоч місцевий Союз Українських Купців хотів допомогти матеріяльно мистцям і сам робив старання зі свого боку в тій справі.

У червні 1955 р. вдалося організувати „Виставку українського малярства" в Монтреалі, в Канаді, завдяки стаpанням п. Є. Довгана, відомого колекціонера творів українського мистецтва. На 21 учасника з Америки було ще три мистці з Канади і два з Франції. Виставка пройшла з великим успіхом, проте було чимало клопотів з митними урядовцями в Ню Йорку, які попросту відстрашували нас від таких закордонних виступів.

У серпні 1955 р. вже було відомо про новий будинок Українського Інституту Америки поблизу Метрополітального Музею, що давало надію на нові можливості виставляти в середмісті. Приватні ґалерії в місті вимагали такі суми за влаштування виставки, що годі було й мріяти Об'єднанню про групові виставки в комерційних ґалеріях міста. Зате поодинокі мистці починають чимраз частіше брати участь у групових американських виставках і згодом улаштовують свої індивідуальні виставки в ґалеріях. У жовтні 1955 р. Об'єднання влаштувало виставку творів померлих чи пропавших мистців першої половини XX ст. Показано 142 твори 27 мистців з приватних збірок в Америці. Виставка дала хоч деякий перегляд творів, які збереглися після воєнної завірюхи.

МАНІФЕСТАЦІЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ В ШИКАҐО

Обставини, здавалось, не сприяли масовій участі нашої групи серед інших 24-ох національних репрезентацій, що готувались заманіфестувати свою непримиримість з московсько - комуністичним імперіялізмом і народовбивством. Підготовча акція в нас почалася тільки кілька тижнів перед 15 липня, на коли призначено маніфестацію. В українській шикаґовській громаді на цей час призначено ряд інших імпрез.

Не дивлячись на те все, велика частина шикаґовської української громади таки належно зарепрезентувала наше ім'я, як активних ворогів російського й комуністичного громадянства.

Точно в призначений час і на вказаному місці зформувалась величезна українська колона, що першою вмаршувала в Гренд - Парк та була найчисленнішою з усіх національних груп. Імпозантна своєю масою і організованістю, вона прикликала увагу всіх учасників маніфестації і американських урядових чинників. На чолі йшли наші прапороносці, а за ними оркестра СУМА ім. Павлу-шкова під батутою проф. Поваличека. Потім ішли стрункі ряди молоді й юнацтва СУМА кількох шикаґовських осередків. Ця молодеча організація була представлена кількома сотнями свого здисциплінованого членства. Цим „військом" провадив безконечно рухливий і спостережливий орг. реф. управи СУМА Павлик та досвідчений і до всього уважний б. старшина УПА інж. Ст. Ґоляш. При тому відділі був і голова СУМА М. Лущак.

Гарно виступав гурток пластунів при зв'язковому М. Оленичеві, а за ними струнко маршував більший відділ пластунок з кошовою Ст. Барановською. Далі йшов ОДУМ з дуже показним дівочим відділом. Цією організацією проводив її голова О. Коновал. За рядами цих молодечих уніформованих частин йшла довга колона наших громадян. Між тими бачили ми в багатьох на грудях комбатантські відзнаки. Це українські ветерани, що брали участь у визвольній боротьбі зі зброєю в руках, а тепер вважали за свою святу повинність взяти участь у поході.

Вшанував маршуючі ряди своєю присутністю Всеч. о. протопресвітер О. Новицький, колишній український дивізійний капелян, а тепер настоятель української православної церкви св. Софії. Бачили ми і другого православного українського священика о. П. Барвинова з катедрального собору св. Володимира. Ці високодостойні отці, як також і хорватський греко - католицький священик о. Ванчік ЧСВВ, що на протязі всієї урочистости стійко простояли під зливою дощу. Бачили ми потім серед присутніх і різних представників нашого організованого життя, що своєю участю підкреслювали значення цього вияву громадського протесту проти ненависної Москви.

Та чи не більше було наших українських людей, що стояли по боках вулиці в шпалірах глядачів. Частина їх прилучалась до колони, а інші неорганізовано йшли до Гренд - Парку та займали скоріше місця ближче до трибуни. Там вже засідала почесна президія, зібрався хор, складений зі співаків різних націй, та друга українська оркестра проф. І. Барабаша.

Дощ щедро кропив, але публіка оваційно вітала українську організовану групу, що цей раз перевищувала числом всі інші національні групи. А всіх українців на маніфестації було до тисячі душ.

Перед трибуною стояв ряд різнобарвних прапорів поневолених народів: український, болгарський, китайський, хорватський, чехословацький, естонський, фінляндський, мадярський, литовський, лотишський, словінський, волго - німецький, словацький, сербський, румунський, кубинський, козацький, альбанський, вірменський та ін.

Ініціятором і організатором цьогорічної маніфестації був мейор Шикаґа пан Дейлі. З його ініціятиви місто Шикаґо зорганізувало спеціяльний комітет при участі представників поневолених народів. Українці в тому комітеті були заступлені трьома членами на чолі з головою ЛАУП п. Ів. Дужанським, що був на трибуні почесної президії.

Кожну національну групу вітав представник міста полковник Рейлі в імені голови комітету мейора Дейлі. Про українську групу він проголосив, що це одна з найкраще зорганізованих груп і прийшла з двома оркестрами. Між іншим, крім українських було ще дві оркестри: польська й китайська.

Після американського гимну прочитано молитву, а потім відбулася презентація американського прапору та прапору міста Шикаґо, що виконали члени Американського Леґіону. Тоді полк. Рейлі відчитав резолюцію про Тиждень Поневолених Народів Конґресу ЗДА, проклямацію про те президента Кеннеді, проклямацію губернатора стейту Іллиной Кернера та мейора міста Шикаґо — Дейлі.

Головним промовцем був заступник губернатора стейту Іллиной С. Г. Шапіро. Він підкреслив, що в Шикаґо мешкає понад два мільйони людей, що походять з поневолених країн. Цих людей з Америкою лучить щось більше ніж співжиття. Лучить їх з Америкою ідеал свободи. Другим промовцем був П. Давзвардіс, литовський консул в Шикаґо. Він назвав комуністичну Росію найбільшою імперіялістичною колонією в світі і домагався, щоб совєтські війська залишили поневолені країни. З доручення присутнього на маніфестації члена комітету поневолених народів Ів. Дужанського адвокат Ю. Куляс відчитав резолюції, що їх було прийнято з нагоди тієї маніфестації. Закінчуючи маніфестацію, полк. Рейлі ще раз відзначив важливе значення встановлення Тижня Поневолених Націй, що виявляє солідарність з ними американського народу і підкреслив, що той Тиждень треба пам'ятати не один раз в році, а всі 52 тижні.

Телевізійні стації Шикаґо — Трібюн і інші відзначили Тиждень Поневолених Народів окремими передачами. Америк. часописи „Шикаґо-Трібюн" та „Шикаґо Американ" подали про маніфестацію довші статті та ілюстрували їх фотознятками. Польський часопис „Газета Звьонзкова" також помістила довшу статтю з підкресленням, що українська, а потім литовська й хорватська групи були найчисленніші. Окремо згадала і про участь проф. Добрянського на подібній маніфестації в Пітсбурґу.

Ант. Кущинський

ЮВІЛЕЙ ЗАСЛУЖЕНОГО ГРОМАДЯНИНА

(80-ліття професора Гната Мартинця)

25 червня сповнилося 80 літ трудолюбивого життя всіми поважаного й заслуженого громадяна проф. Гната Мартинця. Його найближчі співробітники й друзі були в певній колізії, бо їм були відомі застереження самого ювілята, який у своїй загальновідомій та ціненій скромності не бажав собі ніколи найменшого розголосу. Проте йшлося про вияв вдячности й про відзначення справжньої заслуги: проф. Мартинець після свого багатого життя постійно активний і вистане пригадати його працю на пості голови Крайового Об'єднання УХР у Німеччині, де він від восьми років виявив стільки енергії, офірности, сумлінности й ідеалізму, що його праці завдячує Рух свій розквіт.

До цього ж проф. Мартинець виявив стільки гарних прикмет характеру, що він може правити за зразок для молодшого покоління. Сполучуючи в собі досвід і розвагу справжнього Нестора українського громадського життя із молодечим ентузіязмом та працьовитістю, він зі специфічним чаром зумів затерти границю літ між поколіннями, і в його товаристві приємно проведе час людина у поважнім віці і юнак.

І так найближче оточення проф. Мартинця з Українського Християнського Руху єдиний раз рішилося піти проти бажань свого голови, і підготовило в таємниці перед Ювілятом скромну зустріч громадянства, надаючи святові рис інтимного, родинного торжества.

Кілька дат з життя Ювілята

Проф. Гнат Мартинець народився 25 червня 1882 р. в Калуші, сім'ї народного учителя, згодом управителя народної школи Михайла Мартинця та Анни (з німецької родини Віртів). В родині було 11 дітей і всім їм довелося за браком засобів у тодішніх умовах життя важко добувати освіту. Проте Гнат, завдяки своїм здібностям та працьовитості, заробляючи весь час сам гроші на своє утримання, скінчив середню освіту й університетські студії й з 1910 р. зачав учителювати, вчити математики, фізики та хемії у різних гімназіях у Львові, Рогатині, Самборі та Станиславові.

Перший етап учительської праці перервала світова війна в 1914 р. Як резервовий капітан австрійської армії проф. Мартинець перебував перші кампанії на протиросійському фронті; відзначився хоробрістю, добував відзначення, — але й рани. Двічі ранений, як інвалід перейшов у службу в запіллі, на добутих — українських — теренах, на Волині. Іменований „урядовим комісарем", себто посадником у Володимирі, організував українські школи й спричинився до відродження тої прадавньої української волости. Листопадовий зрив застав його на становищі команданта рільничої експозитури ІІІ-ої армії у Снятині. Проф. Мартинець зразу ж включився в працю й став комісарем (старостою) Снятина, залишаючися на своїм пості аж до приходу поляків.

Важкий був учительський шлях проф. Мартинця за часів польської окупації, коли то його раз - у - раз переносили із гімназії до гімназії, і з міста до міста в карній дорозі, — як активного українського патріота, що не вмів і не хотів кривити душею. А вже нестерпні умови стали за большевицької окупації, і проф. Мартинець був в короткому часі приневолений податися на еміґрацію. Виїхавши з німецькою комісією, проф. Мартинець зумів звільнитися з табору, щоб переїхати на працю на українські західні окраїни, де зміг посвятитися вихованню української молоді. Він організував учительську семінарію у Самборі, яку й очолював весь час (1941-44). З цієї семінарії вийшло за той час коло 500 дипломованих учителів.

В липні 1944 р. — зі зближенням большевиків — проф. Мартинець подався на еміґрацію, але й там він постійно активний. Опинившися насамперед в Турингії, організував він перехід 650 наших громадян до Захід. зони, коли Турингію віддано большевикам. Потім зачиналося таборове життя у Карльсфельді, Беркгесґадені й Фельдафінґу. Проф. Мартинець увесь час аж до лютого 1953 р. є культурним референтом. На тому пості під його проводом організовано у Карльсфельді гімназію, учительську семінарію, торговельну школу, 7-мимлясову народню школу, народний університет, музичну мистецьку школу та безліч курсів. Подібно, на високому рівені стояла культурна праця у Берхесґадені.

Після розв'язання таборів не довго довелося спочивати вже тоді понад 70-літньому проф. Мартинцеві, бо вже 15 жовтня 1954 р. очолив він Крайовий Ініціятивний Комітет по організації УХР, а після організації терену й після остаточного завершення організаційної побудови Руху обрано його 7 вересня 1956 р. на голову Крайового Об'єднання. На тому пості виявив він максимум енергії та ініціятиви, активно співдіючи при організації всіх центральних імпрез УХР на терені Німеччини й приймаючи особисту участь у всіх важливіших паломництвах, студійних днях, конґресах та нарадах Централі, в якій він із уряду свого головства в німецькому Крайовому Об'єднанні займає пост першого віце-президента. Завдяки своєму тактові та послідовності добув він для організації признання й пошану, а зокрема чимало спричинився він до дружньої співпраці із братами - православними, серед яких втішається він незаперечним авторитетом.

Тому то й зрозуміло, що саме із середовища УХР вийшла ініціятива до улаштування Ювілею для свого передового діяча, який — за словами одної з промов — „найстарший між усіми членами УХР роками, належить до наймолодших духом між усією українською громадськістю"

Святочний вечір

Відзначення Ювілею відбулося в залі Апост. Екзархії, напередодні самого дня народин, в суботу, 23 червня, о год. 18. Зачалося воно від молебня на інтенцію Ювілята, який відслужив Преосвященний Владика у сослуженні своїх близьких співробітників о. канцлера І. Леськовича та о. д?ра І. Гриньоха. Молебен закінчився урочистим Многоліттєвім для заслуженого громадянина. Згодом перейшли всі присутні до сусідньої залі. Поруч із членами УХР з'явилися на залі представники всіх наших центральних установ у Мюнхені, справді весь наш провідний актив. Після молитви й благословення страв, низку промов започаткував Преосвященний Владика Кир Плятон Корниляк, що вказав у сердечних словах на заслуги Ювілята для Церкви і висловив йому признання та поставив як зразок для молодшого покоління. На закінчення свого теплого й зворушливого слова передав Владика від себе на спогад того гарного вечора медалю із зображенням Папи Иоана XXIII, поблагословлену самим св. Отцем.

Опісля прочитав доц. Пеленський низку письменних привітів і побажань. Після прочитання привітів низка громадян вітала проф. Мартинця усно.

Відтак промовив сам Достойний Ювілят, який — зворушений — вказав на кілька моментів зі свого життя, що різьбили його душу. Найважливішим чинником уважав він те, що довелося йому, як дитині багатосімейної родини (11 дітей) важко пробиватися через життя, зокрема у школі, але саме та тверда життьова школа дала йому відповідний гарт і всебічність зацікавлень. Таким чином, він добув не тільки своє теоретичне життя — гімназійного учителя, але й чимало практичного знання й пошану для чорної, невидної праці. А що нераз дізнав він на собі дії спеціяльної Божої Опіки, — зокрема, напр., в часі двократного поранення на протиросійському фронті під час першої світової війни, то це тільки скріпило його винесену з батьківського дому віру, з якої зродився його життьовий оптимізм. За той оптимізм любило його оточення, але й він любив з цілого серця людей. І знову ж сам вечір є для нього доказом, як йому люди за серце відплатили серцем, і тому він дуже радий за всі слова, і насамперед за той настрій, який йому створили найближчі друзі у його свято. Подякувавши всім разом, і кожному зокрема за всі вияви любови та пошани, Ювілят зі спеціяльним зворушенням звернувся до присутнього Владики, згадуючи рівночасно із теплою вдячністю неприсутнього Архипастиря із Риму, який його не забув у той радісний день. Окремо зворушено дякував він Паням, що так дбайливо підготовили „матеріяльну" сторінку вечора, вкладаючи в нього масу невидного труду.

Серед промов і розмов непочутно минали години того гарного вечора, яким українська християнська громада у Мюнхені сплачувала свій довг вдячности супроти громадянина, що стався висловом найкращих почувань українських мирян для рідної Церкви.

Нова книжка Миколи Понеділка

Микола Понеділок, „Говорить лише поле..." новелі, нариси, оповідання, 1962, накладом в-ва „Гомін України", Торонто, Канада.

Микола Понеділок — один з найпопулярніших українських еміґрантів. Щасливе поєднання письменницького й акторського талантів дає йому широкі можливості нав'язувати безпосередні контакти з масовим читачем-слухачем. Бо відомо, що письменники - поети здебільша своїх творів читати не вміють. Тож, коли на сцені перед українською авдиторією появляється з ясною усмішкою і коротко підстриженим волоссям стрункий чоловік і починає читати свою гумореску — не треба представляти його публіці.. Успіхові Миколи Понеділка сприяє також його незвичайна пам'ять: усі свої гуморески „читає" він отак просто, з голови.

„Вітаміни" (1957) — збірка гумористичних образків з совєтського побуту і з життя еміґрації та „Соборний борщ" (1960) — збірка гумористичних нарисів, розповідей, оглядів та рецензій — це ще не ввесь доробок Миколи Понеділка. За його плечима десятки розкиданих по газетах і журналах гумористичних і сатиричних оповідань, декілька п'єс, оригінальних і перекладних.

Популярність Миколи Понеділка, його гостре й дотепне перо, з-під якого вийшла не одна убивча карикатура на совєтську дійсність, звичайно, не могли поминути уваги московських літературних політруків. І тому били на Миколу Понеділка з важких гармат і львівський „Жовтень", і київська „Літературна Газета". Значить, довідались з цих московських рептильок про його існування на еміґрації і наші люди на Україні, які цікавляться нашим життям і успіхами.

Тепер дав Микола Понеділок читачам на руки чергову свою книжку, цим разом не гуморесок, а оповідань, радше ліричних новель — „Говорить лише поле". В цьому новому жанрі він уже не усміхається безжурною усмішкою, не висміває грішки своїх земляків супроти громади та національних обов'язків і не дошкуляє совєтсько - московській владі своїми сатиричними стрілами.

„Говорить лише поле' — це вишитий на канві особистих переживань і перетворений в письменниковій уяві довгий шерег людей і подій з часів перед, під час і після останньої війни. Це — наші діти, замурзані хлопці й дівчатка, наші прості, часом неписьменні бабусі, наші трудящі молодиці з добрими серцями і одвертими душами — наші люди там, на Україні. Це — ті чорні дні голоду і розбою, дикої большевицької сваволі і знущання над народом, коли до українського господаря приходила „власть" і грабувала його до нитки, коли одурені московськими окупантами, розпалені ненавистю комсомольці здирали з церков дзвони і влаштовували „великодні карнавали". Це — пізніші дні, коли вже гриміла війна і в „штрафних батальйонах" маршували на смерть безневинні українські люди, карані большевицькою владою за „співпрацю з німцями". І це — дні в таборах ДіПі у непривітній, голодній і холодній Німеччині, дні невигойної туги за далекою, спаленою пожежею війни Батьківщиною.

Ліричні новелі Миколи Понеділка глибоко суб'єктивні і зворушливі своєю щирістю, досягнути якої годі письменникові без щирого серця. Написані вони в стилі отієї народної мови, якої, на жаль, щораз далі відбігають у нас на еміґрації, пересипані місцевими словами й зворотами, прислів'ями й приказками, а часом і необхідними в тексті жарґонізмами. Ліризм, яким перейняті ці новелі, подекуди, наче несамохіть, виявляється в ритмуванні мови — наче „білими віршами" починають у них говорити авторові персонажі, а з ними й сам автор. І тому може ще ближчими, теплішими й живішими стають читачеві отi Понеділкові „сірі люди" — штрафник із скаліченою рукою, дівчинка, що, рятуючись від голоду, гине вночі на цвинтарі, старенька жінка, що визволяє з німецького полону українських вояків...

Прикметна особливість новель Миколи Понеділка — дух добрости, лагідности і співчуття до людей, якими вони перейняті. Герої цих новель — зовсім не герої, так, як їх звичайно розуміють. Вони всі нещасні, вони люблять життя, люблять сонце, небо, траву, люблять свою землю, яка породила їх, їхніх дідів і прадідів. Але вони — порошинки у страшному вихорі подій — ніколи не перестають бути собою, ніколи не втрачають почуття людської гідности. Навіть в убивцях, в людських потворах, в отих „активістах" старається автор знайти в душі куточок, ще не опанований червоним дияволом.

І тому, прочитавши цю добру і лагідну книжку, читач відкладе її не з гірким почуттям пригноблення, а з теплим почуттям симпатії до її позитивних дійових осіб — отих людей, які в многомільйоновій сумі з іншими людьми, інших характерів і прикмет духа, творять великий, невмирущий український народ.

В. Давиденко

ПОДЯКА

Теодор ОЩИПКО — 221 Bathurst Street, Toronto Canada, дякує щиро всім Приятелям і Знайомим, що відвідували мене в шпиталі під час моєї тяжкої недуги (параліж) від лютого до липня 1962 р. і розраджували мене в моїй слабості. Нехай Бог Їм винагородить за це. Я славити Бога дома і приходжу до здоров'я.

СЕНАТ ЗАТВЕРДИВ НОМІНАЦІЮ СЕЛЕБРІЗІ

Вашинґтон. — 20-го липня Сенат затвердив номінацію на секретар'я здоров'я, виховання і добродійности 51-річного посадника Клівленду Антоні Дж. Селебрізі. Президент наменував Селебрізі в суботу 14 липня. 19-го липня його номінацію одноголосно затвердила Сенатська Фінансова Комісія. Селебрізі служить п'яту каденцію на становищі посадника Клівленду, і в понеділок 23-го липня плянував зрезиґнувати з того становища. Але пізніше він вирішив залишити становище посадника аж в п'ятницю 27-го липня, щоб вибори нового посадника могли відбутися разом із конґресовими виборами в дні 6-го листопада.

✝

З невимовним жалем повідомляємо Родину і Знайомих, що наша найдорожча і ніколи незабутня Мама, Сестра і Бабця

бл. п. СТЕФАНІЯ

ТРОЯК ДЗЯДІВ

відійшла від нас несподівано, дня 23-го липня 1962 р. о год. 7-ій ранку.

Панахиди будуть відправлені у вівторок і середу 24 і 25 липня о год. 7:30 веч. в похороннім заведенні І. Ковальчика в Джерзі Ситі, Н. Дж.

Похорон в четвер, о год. 9-ій ранку з української католицької церкви св. Петра і Павла при Sussex & Greene вул. в Джерзі Ситі на цвинтар в Арлінґтоні, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Тяжким горем прибиті:

Донька: ОЛЕКСАНДРА
Син: ЮРІЙ
Сестра: МАРІЯ
Брат: ІВАН
Зять: ВОЛОДИМИР КУЛЬЧИЦЬКИЙ
Внучки: КСЕНЯ і СОНЯ

✝

Ділимося сумною вісткою з Приятелями та Знайомими, що дня 21-го червня 1962 року, проживши 77 років, помер у Львові громадський діяч та довголітній парох Голосковичі, повіт Броди, а відтак Ляцьке, повіт Золочів на рідних землях

бл. п. о. Ілярion ФЕНЧИНСЬКИЙ

Похорон відбувся у Львові 23-го червня 1962 р.

В глибокому смутку:

Дочка НЕОНІЛЯ ГУГЛЕВИЧ з мужем, дітьми та внуками,
Сестра НАДІЯ СЕЛЬСЬКА з мужем та родиною,
Брати МИКОЛА і РОМАН ФЕНЧИНСЬКІ з родинами та
Шваґер ПЕТРО ЗАДОРЕЦЬКИЙ з родиною.

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідньою, Приятелями й Знайомими, що дня 15-го липня 1962 р., по тяжкій недузі, упокоїлася в Бозі в Золочеві

бл. п. Марія з Мудрих КУЛІБАБА

— літ 86 —

абсольвентка філософії, вдова по бл. п. Тимотеїо Кулібабі, поручникові Української І. Дивізії, погибшім в 1945 р. під Бродами.

Заупокійна Служба Божа і Панахида відбулася у вівторок, дня 17 липня 1962 р. в українській католицькій Церкві Н. З. в Гемтремку — Дітройті.

У глибокім смутку:

Мати: СОФІЯ з ЦЄСЕЛЬСЬКИХ МУДРА з осиротілими 4-ма дітьми померлої,
Сестра: НАДІЯ з МУДРИХ МИХАЙЛІВ з дітьми — в краю.
Тета: КАТАРИНА з ЦЄСЕЛЬСЬКИХ ФЕДОРЧАК,
Сестрінниці: СТЕФАНІЯ і ЮЛІЯН ВЕРСТЮКИ з дітьми,
ЛЕОНТИНА ЯРОСЛАВА з ФЕДОРЧАКІВ ГАЛЯЖЕНКО з мужем ГРИГОРІЄМ,
ІРИНА з ФЕДОРЧАКІВ ПОДГУРСЬКА з дочкою МАРУСЕЮ — в Дітройті.

СТАРШИНА ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ в ДЖЕРЗІ СИТІ і ОСЕРЕДОК ПРАЦІ УПС

з глибоким жалем повідомляють всіх Пластунів і Українське Громадянство, що дня 23-го липня 1692 року відійшла ненадійно у вічність Пластун Сеньйор Довір'я

✝

бл. п. Стефанія ДЗЯДІВ

Голова Осередку Праці УПС

Панахиди у вівторок і середу 24 і 25-го липня о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні І. Ковальчика. Похорон в четвер, 26-го липня з церкви св. Петра і Павла о год. 9-ій ранку на цвинтар в Арлінґтоні, Н. Дж.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

ЗА СПОКІЙ ДУШІ

бл. п. проф. Володимира СІЧИНСЬКОГО

буде відправлена

ПАНАХИДА

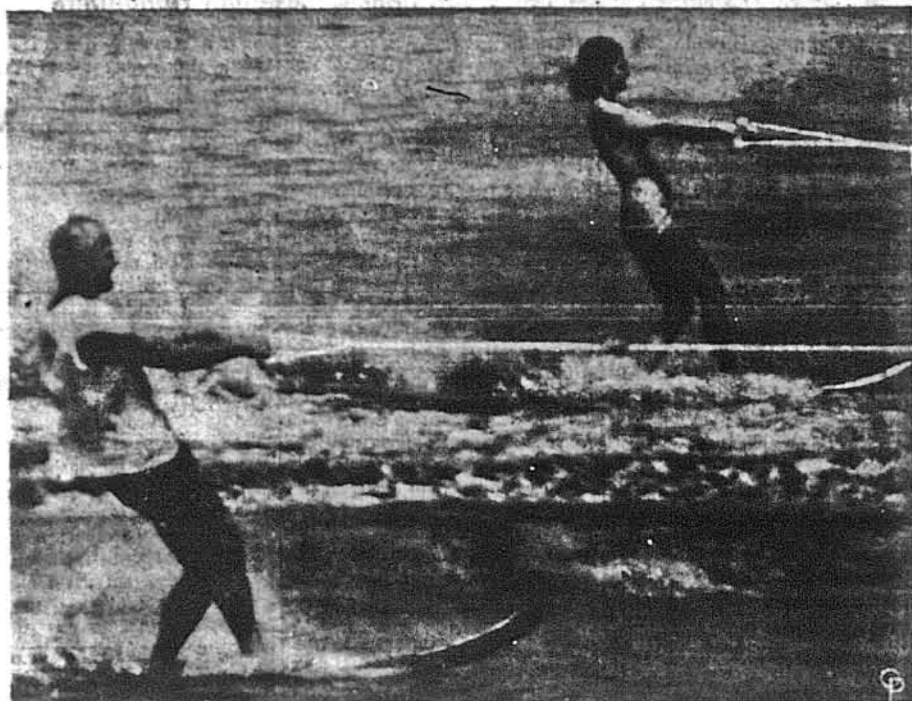
в суботу 28-го липня 1962 р.

о год. 6-ій вечора в українській Православній Церкві св. ВОЛОДИМИРА в Ню Йорку 160 West 82nd Street

на яку запрошує Приятелів та Знайомих Покійного

РОДИНА

АСТРОНАВТ І ДРУЖИНА ПРЕЗИДЕНТА НА ВОДНИХ ЛЕЩЕТАХ

Астронавт полковник Гленн із своєю дружиною був гостем генерального прокуратора ЗДА Роберта Кеннеді у Гаяніс, Масс., де в той час перебувала теж і дружина президента Кеннеді. Під час цих відвідин дружина Президента і полк. Гленн відбули їзду водними лещетами на морі.

Святе Письмо українською мовою

Мюнхен, 14. 7. 1962. — вл) Ще в цьому році появиться в Европі в продажі величавий твір українською мовою — Святе Письмо старого і нового Завіту. Святу книгу видає Видавництво ОО. Василіян в Римі. Вона буде багато ілюстрована, матиме приблизно 1,500 до 1,600 сторінок. Переклад книги з гебрейських і грецьких оригіналів зробив о. Іван Хоменко, а в Комісіях опрацювали ОО. Василіяни. Між іншим довгі роки працювали над остаточним оформленням Святого Письма: Єп. Йосиф Мартинець, о. А. Великий, о. В. Лаврик, о. Т. Олійник, о. М. Лаврик, о. Р. Головацький, о. С. Фединяк та о. І. Патрило. Святе Письмо має виразний друк, який не справлятиме труднощів в читанню також старшим людям. Кожну книгу попереджує вступ до тексту і додані пояснення.

Заклик оо. Студитів із Вудстоку, Онтеріо

Всечесніші Отці
й Українська Громадо!

Ми, ченці Студити, замешкалі у Вудстоку, Онтаріо, Канада, звертаємося до Ваших добрих сердець за ласкавою поміччю та пожертвою на будову церкви і монастиря для прослави Бога. Десять років тому ми приїхали до Канади і осіли на фармі, яку нам подарував Католицький Єпископат. Тепер, коли до нас зголошуються нові кандидати, студенти і священики, та є надія, що монастир буде рости і розвиватися, але нема для них приміщення. Будова монастиря є нашою найпекучішою потребою. Тому звертаємося з великим проханням до Вас, про ласкаву поміч і пожертву.

Ми будемо за Вас повсякчасно молитися, щоб Господь Бог винагородив Вам стократно Вашу щиру лепту в цьому житті, та по смерти вічною небесною славою.

Пожертви просимо слати на адресу о. Настоятеля:

Rev. Theophan Shewaha, of Studite Monks, Box 10, 560 Parkinson Ave., Woodstock, Ontario, Canada.

Виказ четвертий наших жертводавців, які зложили свої пожертви на будову церкви і монастиря оо. Студитів у Вудстоку, Онтаріо, Канада.

Ректорат духовного семінара в Лондоні, Онт.	$ 500
о. парох, Михаїл Заяць, Ватерфорд, Онт. $100 та збірка $130	230
о. парох, В. Осташ, Овбурн, ЗДА	200
о. парох, Н. Н. Б., Манітоба	100
о. д-р, Іван Чінченко, Шикаґо	50
о. проф., Володимир Жолкевич, Торонто	40
Стефанія Красовська, Пасейк, ЗДА $30 та збірка $100	130
Теодор Мануляк, Торонто, Онт.	110
Н. Н. Д., Торонто, Онт.	110
Роман Левицький, Ловайн, Огайо, ЗДА	100
Поле а Компанія, англійці, Вудсток	100
Анна і Андрей Стефанишин, Дітройт	100
Любов і Володимир Огаренко, Шикаґо	100
Марія і Андрей Вербовецькі, Віндзор, Онт.	100
Симеон Мельник, Гобокен, ЗДА	100
Іван Цікало, Філядельфія, ЗДА	55
проф. Петро Чубатий, Нюрберґ, Німеччина	50
Ілія Якубовський, Торонто, Онт.	50
Михаїл Федин, Йонґстави, Оайо, ЗДА	50
Ірина Марків, Ню Гейвен, Конн.	40
Ольча Базюк, Едмонтон	35
З дрібніших пожертв прислали	825

Продовження буде.

Щиро дякуємо всім жертводавцям, нехай Господь Бог стократно винагородить.

• РОЗШУКИ •

ПОШУКУВАННЯ
Волощин Е. Дозя, (тепер у Станіславові), пошукує рідного брата Волощина Дмитра, син Василя і Марії, роджений 10-го жовтня 1910 р. в селі Вороні, пов. Тлумач. Хто знає його місце перебування прошу повідомити на адресу:
John Humeniuk
215 East 10th Street
New York 3, N. Y.

ПОШУКУВАННЯ
Пошукую Івана Коржаковського, народженого 1925 р. в Рибні, повіт Косів, Гуцульщина. Він працював: Gemeinchafts Lager oberhajet Wells, Eperdingenstrasse, Ober Donau, Deutschland. Хто знав би щось про нього або знає його місце перебування, проситься писати на адресу:
Wasyl Hryhorak
93 Willard Street
Providence 5, R.I.
Заграничні часописи просяться передрукувати.

Пошукується
АНДРІЯ НАГІРНОГО,
сина Григорія, народженого в Денисках, повіт Рава Руська. До війни жив у селі Карпів, повіт Рава Руська. Хто знав би його адресу, або він сам, проситься писати на адресу:
ST. MARY'S UKRAINIAN CATH. CHURCH
110 Grant Street
Bridgeport 10, Conn.

ПЕТРА ГРИЦАЯ,
сина Гриця з Дорожова пошукує сестра НАЦЯ, у важливій справі. Хто знав би про місце його перебування, або він сам, прошу писати на таку адресу:
Wasyl ZUBRYCKYJ
1131 Walnut Street
Chester, Pa.

СОНЦЕ Й МИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

розпад червоних тілець крови й вив'язування з них двох отрутних для організму субстанцій: порфірину й гістаміну.

Охорона від соняшної енергії

У продажу є тепер дуже багато різних мастей, кремів і рідин для охорони від шкідливого діяння соняшного проміння. Але, перше як їх купувати, треба порадитися з компетентними особами, бо деякі з них — безвартісні фабрикати, а інші досить корисні, бо містять у собі певні субстанції (саліцилова, танінова й параамінобензоінова кислоти), які відбивають або абсорбують небезпечне ультрафіолетне проміння.

Проте, найкраща охорона — поміркованість. Щоб мати якнайбільше користи для організму від соняшних купелів, треба притримуватись кількох простих правил:

1) Починати вигріватися на сонці голому поступово, першого дня не більше як 15 - 20 хвилин, наступного дня не довше як 2 - 3 години. Немовлят і дітей, віком нижче від двох років, не можна виставляти неодягнених на сонце довше, як на одну годину; починати треба від 5 хвилин першого дня.

2) Найкращий час для соняшних купелів — це ранок. Час між 11 год. ранку і 2 год. по полудні — найбільш небезпечний.

3) Треба пам'ятати, що соняшне проміння, відбите від морської води, має більшу силу. Ультрафіолетне проміння може діяти також крізь хмари або відбившись від неба, води чи піску. Роздягнена людина, яка сидить під парасолею або перебуває на побережжі моря в захмарений день, може також зазнати попарень шкіри.

4) Важлива річ — охороняти очі від яскравого світла, прикриваючи їх одежею чи темними окулярами.

5) Спати голому на сонці — абсолютно не рекомендується.

6) Оособи, що мають послаблену нервову систему, збільшену активність щитової залози, недуги серця чи активну туберкульозу, повинні бути особливо обережні при соняшних купелях. Жінки — вразливіші на діяння сонця під час менструацій і вагітности.

Без сонця живі створіння не могли б існувати. Як до джерела життя на землі, людина повинна до сонця ставитися з респектом, щоб воно не стало для неї поважною небезпекою.

ХРОНІКА УВАН

Українські мистці допомогають Академії.

З ініціятиви М. В. Коця, який активно допомагає розгортати працю Фундації УВАН у ЗДА, Фундація звернулась з закликом до українських мистців — допомогти Академії сплачувати борг за будинок, пожертувавши по одній картині. З подарованих картин Академія організує восени виставку. Поступлення від продажу цих картин мають піти на сплату боргу за будинок Академії. Уже надіслали свої картини, або зголосили участь, такі мистці: М. Анастазієвський, М. Бабій, І. Букоємська, М. Гарасовська - Дачишин, О. Дядинюк, В. Кивелюк, О. Кононенко - Трофимовська, К. Кричевська - Розандич, І. Кучмак, П. Мегик і Р. Пачовський.

Надходження до фонду Академії.

Через адвоката С. Ярему Академія дістала за заповітом Н. Угорчака 500 долярів.

У червні 1962 року надійшли пожертви у фонд будинку Академії: д-р Н. Кмета-Теребус (Ню Йорк — 100 долярів (з раніше внесеними 250 дол.)), М. і М. Савицькі (Ню Йорк) — 100 дол., І. Поліщук вніс 100 дол. з нагоди одруження Лариси і Тараса Кулиничів, О. З. Архімович — 45 дол. (з раніше внесеними — 100 дол.); по 25 дол. — И. Лапченко (Вашинґтон, Д. С.), А. Москаленко (Ню Йорк), М. Олійник (Ню Йорк); по 20 дол. — К. Бачинський, Клівленд (з раніше внесеними — 30 дол., Товариство „любителів сцени" під мистецьким проводом С. Мілянського в Ню Гейвені; по 10 дол. — Анига (Пукіпсі, Н. И.), П. Динник (Дітройт), П. Кулиняк (Нюарк), В. Михайлів (Ню Йорк), „невідомий вояк Української Армії", М. Овчинник, Дітройт (з раніше внесеними — 30 дол.); по 5 дол. — К. Бризгун (з раніше внесеними — 10 дол.), пенсіонерка М. Вінченко (Форт Вейн, Інд.), Д. Корбутяк (Вашинґтон, Д. С.), д-р Е. Крив'як (Клівленд), М. Паламар, Філядельфія) з раніше внесеними — 25 дол.).

До Фундації УВАН у ЗДА систематично надходили членські внески від членів Академії і Фундації та пожертви від прихильників української вільної науки на розгортання праці Академії. Зокрема, замість квітів на могилу бл. п. інженера Олекси Теребуса, в першу річницю його смерти, колишні учні Яворівської і Холмської гімназії пожертвували 50 долярів. Замість квітів на могилу бл. п. проф. В. Січинського, С. Гаєвська внесла 10 дол., О. Шавк — 5 дол. і Н. Тучанська — 5 дол.

Управа УВАН у ЗДА сердечно дякує всім жертводавцям.

Відзначення на виставці Жіночої Творчости

На виставці Жіночої Творчости, влаштованої з нагоди XIII Конвенції Союзу Українок Америки від 29 червня до 15 липня у Філядельфії, прикладне мистецтво було заступнене вишивками, керамікою, писанками, тканинами і ляльками. Розглянувши вироби поодиноких ділянок, признано такі відзначення:

За вишивку: — п-ні Наталії Масюк, Філядельфія — за добре примінення народного мотиву на подушці; п-ні Ізидора Борисова, Ню Маркет, за добре примінення народного мотиву і шву на завісках; п-ні Доня Демрей, Дітройт, — за добру стилізацію народного мотиву на подушці.

За кераміку: — п-ні Марія Хомин, Маямі, — за досконале примінення трипільського мотиву на вазі; п-ні Христина Іжак, Маямі, — за виконання народніх дитячих іграшок; п-ні Дарія Бойчук Дітройт, — за добре використання трипільських мотивів на мисочці й вазочці.

За писанку: — п-ні Олена Осідач, Гадсон, — за добре вичуття орнаменту, кольору і символіки української писанки, получене з досконалою технікою; п-ні Розина Захарченко, Ню Йорк, — за правильне відтворення писанок із Сокальщини; п-ні Ірина Мадай, Філядельфія, — за добре відтворення писанок із Гуцульщини.

Поза конкурсом відмічено мистецьку працю п-ні Наталії Стефанів, вчительки кераміки в Українській Мистецькій Студії у Філядельфії, що своїми експериментальними спробами шукає нових шляхів, як також цілу групу її учнів, що виявили себе початковими працями.

Таке саме місце признано двом видатним писанчаркам, а саме п-ні Оксані Лятуринській, Міннеаполіс, — за індивідуальне трактування писанкових мотивів і п-ні Оксані Вікул, Ню Йорк, — за використання трипільських мотивів на писанках.

Ділянки тканин і ляльок були заступлені лиш кількома експонатами. Хоч ці спроби були цікаві й зраджували тонке вичуття орнаменту, проте вирізнення не було можливе через малу кількість учасниць.

За Мистецьке Жюрі:
Лідія Бурачинська,
Мирослава Гординська,
Оксана Ґенґало.

Окрема Комісія досліджує справу родинних фарм

Вашинґтон. — Рільничі фахівці турбуються тим, що число так званих родинних фарм починає зменшуватися, бо фармерська продукція зосереджується у великих фармах, де працюють найняті робітники, і де фарми стають подібними до фабричних підприємств. Президент Кеннеді минулого року найменував був 25-членну Рільничу Дорадчу Комісію, яка тепер звітує, що число родинних фарм в останній декаді зменшилося, але продукція цих фарм становить 75 відсотків цілої рільничої продукції, а 10-20 років тому вона виносила 67 відсотків. Родинні фарми тримаються, бо фармери хочуть бути незалежними від найманої сили чужих робітників, навіть як це спричиняє менші прибутки. Але звіт говорить про те, що дальші наукові і технологічні винаходи можуть підкосити власників родинних фарм, які не зможуть витримати конкуренції з великими фармами — „рільничими фабриками".

Перон мішається до внутрішніх справ Арґентини

Буенос Айрес. — В часописі „Демокрасія" появилося інтерв'ю з колишнім арґентинським диктатором Хуаном Д. Пероном, в якому він погрожує теперішньому урядові, що нарід розв'яже політичну й економічну кризу за допомогою жорстокої і безжалісної боротьби, як хтось посміє впорядковувати внутрішні відносини без волі народу. Пероністи в Арґентині називають теперішній арґентинський уряд „поневолювачем народних мас", бо не дозволяє на діяльність пропероніської партії. Перон перебуває в Еспанії. Він каже, що 7 років після скинення його влади — „країна находиться над безоднею, бо там діють реакційні сили і мають вплив чужі уряди". Країною керують адмірали й генерали, які „не мають забагато розуму", — твердить колишній диктатор. Ці генерали й адмірали послуговуються цивільними „солом'яними людьми", які хочуть підкріпити економіку чужими капіталами. Перон керує своєю партією із вигнання вже кілька років, але аж в березні цього року пероністи могли ставити своїх кандидатів.

18-членна американська дружина плянує здобути гору Еверест

Вашинґтон. — 18-членна американська дружина старатиметься в найближчому році здобути найвищу в світі гору Еверест в Гімаляях, яка є висока на 29,028 стіп. Цю експедицію організує Крайове Географічне Товариство, і її очолювати має Норман Дж. Дайренфурт із Санта Моніки в Каліфорнії. Голова АҐТ Мелвіл Белл Гросвенор заявив, що експедиція має на цілі перевести наукові досліди, бо досі мало є досліджені льодовики, метеорологія, соняшна радіяція і геологія Гімаляїв. Дружина у вересні ц. р. збирається в стейті Вашинґтон, щоб на горі Рейнія випробувати спортовий еквіпунок. В січні 1963 дружина виїде до Непалю, де найме до праці 30 провідників і 300 носіїв. На гору Еверест можна пробувати вилазити тільки кілька тижнів на весні, бо взимі і вліті зовсім не є можливо туди дістатися навіть на пробу.

ТАРЗАН, ч. 4877. Божевільний бенкет!

Тарзан і Вілліямс мали дивний вид перед собою, коли вони йшли на збори. Дейвід Стіл був оточений іншими білими людьми!

Всі вони брали участь в питтю тубільчого напою, що приводив канібалів до стану божевілля. Ситуація з кожною секундою ставалася грізнішою . . .